

Kmetijski list

Glasilo „Samostojne kmetijske stranke za Slovenijo“.

Izhaja vsak četrtek.
Naročnina:
 celoletno K 50.—
 pololetno 25.—
 Posamezna številka 1.—

**Kmet, pomagaj si sam,
 in svoje stališče v državi
 uravnajaj si sam!**

Inserati:
 I man inseratnega stolpca stane za:
 male oglase K 1.—
 uradno razglase 1.50
 reklame 2.—

Uredništvo in upravnništvo lista je v Ljubljani na Kongresnem trgu št. 9 (nasproti dvorca).

Imamo ustavo - podlago zakonitosti!

Veselo vest prinašamo, radostno oznanjamo: imamo ustavo — habemus papam!

Konec je škodljivi zmešnjavi, izvirajoči iz našega brezustavnega življenja, in na laž so postavljeni vsi krivi proroki, ki so škodoželjno oznanjali naš pogin, češ da si ne bomo mogli zgraditi ustave. Danes imamo ustavo in jugoslovanski narod stopa iz dobe nereda v dobo reda, dela in zakonitosti.

Dve in pol leta je vladal v naši državi nered, ki so ga provzročali različni zakoni, ki smo jih podedovali po Avstriji, Madžarski, Srbiji in Črni gori. Danes imamo samo en zakonik — našo ustavo — in to je prvi pomen sprejetja ustave, ker nas ona uedini v našo državo.

V brezustavni dobi so vladali radikalci, demokrati, naši klerikalci in socialni demokrati. Vladali so tako, da se je širila povsod korupcija, popolnoma pa se pozabljalo na državne potrebe. Izvoznice so omamile vse in vse je drvelo za »kšeftom«. V službi kapitala, ki je bil v rokah ljudi, ki so bili ali brez čuta za državo ali pa celo naravnost protidržavno nastrojeni, so ti vladajoči strankarji popolnoma prezrli ljudske interese. Povsod se je porajalo zato nezadovoljstvo, brezdelje, verižništvo in tihotapstvo. Vladajoči krogi pa namesto da bi z močno roko napravili red, so popuščali v vsem,

ker so se bali ljudstva vsled svoje slabe vesti. Namesto gesla: več dela, več plače, so sankcionirali katastrofalno geslo: manj dela, več plače. Vse take in enake nerednosti so sedaj z ustavo končane, kar je drugi pomen ustave.

Zaradi brezustavja ni nihče tako trpel, kakor ravno kmet. Po preobrtu so vladajoče meščanske stranke kar na svojo roko imenovali narodno predstavništvo zloglasnega spomina in zato so bili sklenjeni vsi zakoni le v interesu meščanov in proti potrebam kmetijskega stanu. Neznane razmere so nastale zategadelj za kmetovalca in zato je moral stati naša SKS kot nositeljica ideje politične in gospodarske osamosvojitve kmetijskega ljudstva. Uspešno je vstopila za to visoko misel v boj in doseglja, da so prišli v vladu tudi zastopniki kmetijskega ljudstva. Velikanski uspehi so bili doseženi s tem za kmetovalca, prebit je bil led in storjen začetek edino pravičnemu načelu, da vladaj državo tisti, ki tvori večino prebivalstva, to je kmet. Nova ustava nam jamči možnost polne izvedbe tega načela in tudi zato pozdravljamo sprejeto ustavo. Na kmetem prebivalstvu samem je, da to tudi izvede.

Nobena stvar pod solncem ni popolna, saj ima celo solnce samo pego. Tako tudi ni čudno, če ima ustava svoje napake. Preveliko moč so

šele imele meščanske stranke, vsled česar nosi ustava na sebi tudi njih pečat. Še večjo moč pa bi imele meščanske stranke in pod še bolj nazadnjaškimi uredbami bi trpela država, če bi ne bilo ustave. Z vojaško silo bi vladale meščanske stranke še v naprej in vsaka kontrola bi bila nemogoča. Kdor bi se protivil vladajočim, bi prišel v zapor in sila bi zrušila vse pravice ljudstva. Da preprečijo ta škodljivi absolutizem strank, so glasovali naši poslanci za ustavo, ki pomeni konec absolutizma nekaterih strank, ki pomeni vladu ljudstva. Zato večna sramota tistim, ki so pobegnili iz zbornice, ko se je sklepalo o vladj ljudstva!

S sprejetjem ustave stopamo v novo dobo našega javnega življenja, vstopamo v dobo zakona, reda, pravice in dolžnosti. Novo in sveže življenje se nam obeta in kmetiskemu ljudstvu je priborjena možnost, da si osvoji državno krmilo. Vlada grevečini prebivalstva, je osnova nove ustave in tudi zato so glasovali naši poslanci za njo. Vrsili so s tem svojo dolžnost in z mirno vestjo morejeto zategadelj položiti svojim volilcem račun o svojem delu.

Habemus papam — imamo ustavo! Zakonitost, obramba zatiranih, in morda največji in najboljši ljudski pomen ustave, zaradi katerega ustavo še prav posebno pozdravljamo.

V teh bolniških blagajnah je delal en dober uradnik, ki je izvršil vse potrebne posle. Pod socialnodemokratsko vlado pa so se nastavljali pri bolniških blagajnah ljudje, ki niso bili tam potrebni, ampak so imeli samo to nalogo, da so propagirali socialni demokratizem. Še danes imamo pri bolniških blagajnah popolnoma nepotrebne ljudi. Kjer je bil poprej samo 1, sta sedaj po 2 ali celo 3. Vsi pa so izraziti strastni agitatorji — danes komunisti. Seveda ni bil namen socialnih demokratov, da bi postavili v bolniške blagajne za agitatorje komuniste, ampak takrat so bili ti socialni demokrati in tako so ostali v bolniških blagajnah še danes.

Izkušnja nas torej uči, da bo vsaka stranka, naj se že imenuje tako ali tako, izrabljala samo svojo moč v strankarske namene.

Ako bi imeli torej v naših oblastih velike župane po milosti raznih strank, ki bi bile takrat slučajno na vladi, potem ne bi bila mogoča nikaka pritožba zoper nasilstva, ki bi jih ta vlada izvrševala. Stranka bi delala po svoji lastni volji, kakor bi se ji pač poljubilo, ker bi bil vsak uradnik takorekoč suveren, ako bi bil slučajno v politični zlahiti z onimi, ki bi sedeli na vladi.

Zaradi tega moram kot kmet odločno odklanjati tako samopravo. Četudi bi nam jo hoteli dati tukajšnja vlada, oziroma ustavotvorna skupščina, bi jo morali mi odklanjati. Kajti mi hočemo imeti, ako pri manjših oblastih ne najdemo razumevanja, priliko, da si poiščemo svoje pravice v višjih instancah.

To uvideva tudi SLS, ki hoče, da njeni somišljeniki ne delajo iz lastnega prepričanja, ampak tako, kakor hočejo njeni voditelji, ki vidijo, da v Beogradu ne bodo prišli nikdar do one moči, ki jo hočejo imeti. Zato stremijo vsaj za eno edinicno, v kateri bi imeli neomejeno moč, katere jim nihče ne bi mogel prikrajševati. Ta račun je zelo lep. Ako bi bila Slovenija popolnoma avtonomna, ako bi bili oni njeni neomejeni gospodarji, bi s pomočjo strank, ki hočejo žensko volilno pravo, izvedli le-to ter si tako zagotovili za vedno komando nad Slovenijo.

Za svojo osebno sem sicer prepričan, da je ta račun precej slab. Sicer je res še mnogo žensk, ki drve brez vsakega pomisleka slepo za onimi, ki jih plašijo s peklom in vragom, vendar pa se najde tudi veliko takih žensk, ki že danes mislijo s svojo glavo in ki nikdar ne bi sledile še tako sladkim obljubam klerikalcev.

Člen 96. ustavnega načrta, predložena po ustavnem odboru, govori

o kompetenci oblasti.

Pripomnil bi, da bi bilo najpotrebnejše, da bi med razne stvari, spadajoče pod kompetenco te oblasti, spadali tudi obrt in trgovina.

Iz dokazov zadnjih dni vidimo, da se mora zagotoviti naši Sloveniji, ki je po večini kmetijska, obstoj in da ji je treba dati možnost, da v primeru nadprodukcije sama odloča o izvozu svojega blaga, kajti jaz vem, da bi tukajšnja beograjska vlada ne hotela vedno vpoštevati in umevati željo in zahtevo slovenskega kmetijskega ljudstva, ako bi s tem ne soglašale druge pokrajine.

K temu členu naj omenim tudi, da hoče SLS, imeti še veliko več drugih stvari pod oblastno kompetenco, tako n. pr. šole. Šole naj bi ji istotako služile v propagando za njeno strankarstvo. Ako bi mela ta stranka šole v svojih rokah, tedaj bi nastavljala samo svoje učitelje, ki bi bili primorani pod strogo kaznijo, da se jih izključi iz šole, vzgajati otroke v enakem zmislu, v katerem vzgaja ona naše ljudstvo, t. j. da je vsakdo nepošten in da bo vsakdo pogubljen, ki ni pristaša SLS.

Ako bi bili učitelji prepuščeni na milost in nemilost slučajno vladajoči stranki v oblasti, tedaj bi se čisto za nesključno ne mogli posvetiti svoji dolž-

nosti tako, kakor če je šolstvo eno in urejeno po vsej državi. Gotovo je, da je najbolj nesigurno vladanje ene stranke. Kakor se stranke menjavajo, tako bi se menjavali tudi učitelji. Vsaka stranka bi pritisкала po svoje in koncu o bi noben učitelj več ne vedel, ali naj pripada tej ali oni stranki. Učitelj bi izgubil vse veselje do dela in tako bi propadla tudi kultura našega naroda.

Zato je potrebno, da se uredi šola po vsej državi enotno in da se tudi z enega in istega mesta upravlja.

K členu 97. bi pripomnil, da nikakor ne gre, da bi gospodarstvo oblasti kontroliral finančni minister. Ako je že v tej oblasti kot državni zastopnik veliki župan, zakaj bi potem še dali nekaj zavoro, ki bi ovirala delovanje, pristost in svobodo oblasti? Moj predlog meri na to, da se to določi erta. Oblast naj spada pod kontrolo velikega župana, kakor določa člen 101., popolnoma nepotrebno pa je, da bi bil tu še drug aparat kot kontrola.

Člen 105. naj bi se glasil takp, da bi se uradniki imenovali in prvi vrsti izmed domačinov; ako pa bi teh ne bilo, naj bi prišli šele v poštev drugi uradniki, zmoini jezika, ki se govori v oblasti. S tem bi šli na roko ljudstvu, ki se boji, da bodo samo tuji uradniki zasedli naša mesta v uradih, solah itd., kakor strahuje s tem ljudi naši klerikalci, kar je razvidno iz pisma našega somišljenika, ki sem ga vam prej prečital. (Poslanec dr. Vošnjak: »Samo en srbski uradnik je pri nast!«)

Prav posebno pozdravljam člen 107., ker naj služi kot »kancelarparagraf« temu namenu, da uradniki ne bodo izrabljali svojih uradniških mest in svoje moči v politične svrhe. Kako neobhodno potreben je »kancelarparagraf« za naše slovenske razmere, ve samo tisti, ki pod temi razmerami živi. Dočim si tega drugi niti predstavljati ne morejo. Ravno tako potreben nam je pa tudi ta paragraf, ki izključuje politiko iz uradov in iz šol ter sploh iz vseh javnih mest.

Gospodje poslanci! Priporočal bi, da bi se v teh vprašanjih kolikor mogoče slo na roko ljudstvu, ki tvori državo. Opazil sem pri raznih gospodih opozicije in vlade, da imajo za te stvari malo zmisla. Med govornom enega ali drugega vladnega pristaja se je eden ali drugi opozicijske trudil, kako bi ga mogel pobiti. Ravno isto je bilo tudi obratno. Ne vem pa, če se je kdo pošteno potrudil, da bi dobro premislil, če je to, kar se predlaga od nasprotni strani, dobro, če bi bilo mogoče ljudstvu s tem ustreči in tako stvoriti sporazum.

Mišlun, da smo dolžni volilcem, državi, narodu, da stremimo za čim bolj-šo ustavo, in sicer za tako, ki bo zadovoljila naš narod, ki mu bo zagotovila napredek, dober razvoj in seveda tudi obstanek. Jaz kot zastopnik slovenskega kmeta moram trditi, da je vse to, kar se dogaja danes v Sloveniji, da je ta klic po gospodarski ločitvi od Beograda izšel iz — ako izznamemo demagogijo — onih razlogov, da je to ljudstvo sedaj v dveh letih videlo, da se mu noče iti na roko, da se ga noče umevati ali pa da se ga celo naše klerikanra in prezira. Kot zastopnik kmeta vam moram reči samo to-le: Naše slovensko kmetstvo je mirno, menda najmirnejše v državi. Ako mu bo zagotovljen gospodarski obstoj in kadar bo videl naš kmet, da bo mogel pri tem, da gara noč in dan, človeku primerno se preživljati, da ne bo vsak čas pričakoval kakih novih naredb in novih šikan, temveč da bo vedel, da živi v urejeni državi tako, kakor mu je kot človeku živeti potrebno, takrat ne bo več nobenega klica »preč od Beograda«, takrat se bo vzbudila v njem ljubezen do enotne države, takrat se bo vzgajal v njem patriotizem.

Ako pa ne bomo stremili za tem, da slušamo glas naroda, da hočemo tudi vpoštevati njegovo željo, da hočemo

Govor poslanca Ivana Ureka.

(Konec.)

Autonomija.

Poglejmo sedaj nekoliko, kakšna naj bo ta samoprava: ali naj bo to taka avtonomija, kakršno počejo člani »Slovenske ljudske stranke«, ali pa naj bo to samoprava, seveda v čim širšem zmislu in v okviru edinstvene in močne države!

Člen 95. ustavnega načrta določa, da se deli država na oblasti z največ 700.000 prebivalci. Slovenija bi se potemtakem razdelila najbrže na dva dela. Tako bo v državi nastalo, kakor se govori, približno 30 malih oblasti, malih samouprav. Ne vem, če bi bilo to v korist države same, ako bi te oblasti delale zakone po svoji volji in po svojih prilikah. Lahko bi se tako pripetilo potničku, ki bi ne poznal vseh posebnih zakonov posameznih samouprav, da bi bil morebiti v eni oblasti za isto reč kaznovan in zaprt, za katero bi bil v drugi oblasti odlikovan.

Z gotove strani se poudarja, da se morajo izbrizati

plemenska imena,

vsled česar naj odpadejo tudi historične meje in zato se naj tudi Slovenija ne imenuje več tako. Ker se pa imenuje država namesto Jugoslavija kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev, zato so ravno s tem imena vseh plemen zasedgurana in ovekovečena. Mislim torej, da se z nepripustitvijo sedanjih pokrajin ne morejo odstraniti plemenska imena, kajti Slovenci bomo vedno ostali Slovenci, četudi bomo razdeljeni na več oblasti.

Veliki župan.

V tem členu predlaga ustavni odbor, da imenuje kralj velikega župana. Naše ljudstvo se boji, da bo ta veliki župan iz tujih krajev, ki ne bo poznal razmer, da bo, kratko rečeno, Srb. Kakor sam že poprej omenil, ima ljudstvo iz gotovih razlogov, ki so deloma stvarni, največ pa demagoški, nekakšne strah pred brati na jugu. Zato se boji,

da bo prišel nekdo, ki bo v imenu države nad to oblastjo komandiral in poveljeval nad ljudstvom.

Zato bi bilo potrebno dodati temu členu, da bodi veliki župan, ki ga imenuje kralj kot načelnika oblasti, izbran vedno iz oblasti same. S tem bomo šli na roko našemu ljudstvu, s tem mu bomo pokazali, da je njegova bojazen, da bi zamogel n. pr. v Sloveniji načelovati kdo iz Makedonije ali Črne gore, popolnoma prazna.

Načrt »Jugoslovanskega kluba«

se glasi precej podobno, hoče pa, da imenuje velikega župana kralj na predlog oblasti vlade. Tak veliki župan bi bil po predlogu »Jugoslovanskega kluba« popolnoma suveren, podrejen samo oblasti vladi, oziroma skupščini, ne pa državi. Veliki župan, izvoljen od oblasti vlade, bi bil vedno od te vlade odvisen in vsled tega vedno političar. Ne mogel bi delati nepristransko, ampak delal bi koruptivno in strankarsko, zlasti če ne bi imel nad seboj nobene kontrole. Zavladal bi absolutizem stranke, ki bi bila slučajno na vladi; vsi drugi pa bi bili popolnoma brezpravniki.

SLS. na vladi.

Slovenci imamo v tem obiru precej žalostne izkušnje. V Sloveniji smo imeli razne vlade, katere so tvorile stranke, ki so bile slučajno v teh dveh letih, lepo po vrsti se menjale, druga za drugo na vladi. Imeli smo na vladi »Slovensko ljudsko stranko«. Ti ljudje, kar je znano gotovo vsakemu Slovencu, so delali zelo koruptivno. Protežirali so svoje ljudi in preganjali vse druge. Odstavljali so župane, učitelje in uradnike, nastavljali pa kot uradnike svoje ljudi, ki nikdar niso bili v javni službi, ampak so bili le privatni uradniki; tem uradnikom so vsteli celo mnogo let v službena leta itd. Ti ljudje so imeli potem pravico, da so kot uradniki delali

propagando za svojo stranko, niso pa nikdar videli urada od znotraj itd.

V neki občini blizu Maribora so odstavili župana, ker je bil slučajno pristaša naše stranke. Ker pa v vsej dotični občini ni bilo niti enega pristaša klerikalca, zato so imenovali za gerenta klerikalca iz sosednje občine.

Pritožbe so bile popolnoma zaman in je vlada nastavljala še naprej samo uradnike, ki so bili njenega mišljenja; ti uradniki so bili skoraj suvereni, kajti, kar so hoteli oni, to so hoteli tudi njih predstojniki na vladi, ker bili so si vsi v politični zlahiti.

JDS. na vladi.

Drugič so bili na vladi naši slovenski demokrati. Ti so pokazali, da so precej brihtne glave in da so se kot dobri učenci SLS. precej naučili. Šli so po isti poti, kakor jo je hodila SLS.

JSDS. na vladi.

Potem smo imeli na vladi tudi naše socialne demokrate. Ti, ki so največji sovražniki korupcije in absolutizma, če ne prihaja iz njihovih vrst, so se seveda tudi pokazali vredne svojih predhodnikov.

En primer! V Ljubljani imamo deželno oblačilnico. (Poslanec Brandner: »To je bilo v tistih časih, ko so jo imeli socialni demokrati v rokah!«) Oblačilnica je šla na riziko dežele. Denar se je zbiral iz vse dežele po davkih itd. Ta deželna oblačilnica bi gotovo morala biti pravična. Toda zasledil sem v tej oblačilnici, kako se je kmetiskemu ljudstvu prodajalo blago za 10 odstotkov dražje nego onemu, ki se je izkazal, da je pristaša socialnodemokratske stranke. Pa ne samo to! Ko smo šli nad voditelja tega zavoda, nam je povedal, da je ukazal to Prepejuh. Povedal je celo, da se primeri, ko dobe gotovi ljudje blago za polovično ceno.

Drug primer: Imeli smo bolniške blagajne po deželi. Imamo jih še danes.

Samostojen je tisti, ki misli s svojo glavo. Sramota tistemu, ki še vedno misli le to, kar mu dovoli gospoda!

vpoštevati njegovo voljo, bomo pa bližim dalje bolj narazen. Želim, da bi se moji predlogi kolikor mogoče vpoštevati, da bi se kolikor mogoče upoštevale želje, ki sem jih v imenu našega kmeta tukaj izrazil, ker le na ta način mi bo mogoče, da z veseljem in navdušenjem glasujem za to ustavo. (Zlivačno odobravanje in ploskanje.)

Zemljoradniki.

(Poslanec Ivan Mrmolja.)

Ugleden je bil ob ustanovitvi našega Zemljoradniškega kluba. Sestavljen iz Srbov, Bosancev, Dalmatincev in Slovencev, je bil zgovoren izraz njegovega in samostojnega gibanja kmetijskega ljudstva v državi in viden dokaz uedinjenja troimenskega naroda.

Storila pa se je takoj v začetku napaka, da ni hotel Avramović sprejeti predsedstva in načelnega vodstva kluba. Avramović se je izgovarjal: «Mi inteligenca smo tu le za to, da vam kmetom pomagamo, dokler se mi sami ne upeljejo. Nikakor pa ne moremo, da bi Vas vodili.» Tako smo si izvolili za svojega načelnika Laziča.

Posledice te pogreške so se pokazale takoj. Lazič ni bil dovolj samostojen in hodil je za vsako malenkost povpraševati k Avramoviću, ki se vsled bolehnosti in zaposlenosti pri zadruharji ni mogel udeleževati rečino vseh sej. Če ni bilo Avramovića pri seji, se ni mogel Lazič odločiti za nobeno stvar. Sklepi so se zavlačevali, nehote užalili predlagatelji in ustvarjala se je slaba volja. Lazičevo nesamostojnost so vsi spoznali in zato niso na njega več nič dali. Avramović bi moral torej biti vsekakor voditelj. Ker pa je bil za voditelja uradno določen Lazič, zato sta vodila klub oba in nobeden.

Poleg tega pa ni mogel imeti ravnostojne volje niti Avramović sam. Njemu na vratu je sedel tajnik Komadirić (od naših imenovan Komadirić), ki je hotel vsled svojega diktatorskega značaja voditi vso politiko.

To je bil vzrok, da je prišel «Zemljoradniški klub» ob ugled, ker so ga morale vladne stranke smatrati za nezanesljivega in ker na takega nismo mogli računati pri pogajanjih. Zdi se, da je bila tudi pogreška zemljoradnikov, da so volili Joco Jovanovića kot starega politika. Mržnja med njim in Pašičem je bila prevetrika in ni bila v prilog klubovemu približanju vladnim večinskim strankam.

Tako nastalo kolebanje je rodilo razcepitev kluba, ki gotovo ni bila na korist kmetijskega pokreta. Vendar je prazna nada onih škodoželjnih, ki se predčasno vedele, da bi ta razcepitev mogla pomembno škodovati kmetickemu pokretu.

Ideja, ki je prožala dušo jugoslovenskega kmeta, gre preko mej držav za končnim ciljem zelene internacionale. Ta ideja je tako silna, da ne more zamreti, najmanj pa še spriči tako malenkosti. Pač bodo padale nespretno osebe in na njih mesta prihajale druge. Toda val organizacije pojde neizprosno svojo pot naprej.

Glede razmerja slovenskih kmetov do kluba zemljoradnikov se mora le obžalovati, da je prišlo do napadov v listih. Grešilo se je v tem oziru obojestransko, tako pri «Kmetijskem listu» kakor tudi pri «Selu». Povod za te napade pa je dal Radešček v «Slovencu», kar velja pripomniti. Čeprav pa so bili napadi včasih grdo nedostojni na obeh straneh, vendar vlada v občevanju med nami in zemljoradniki popolnoma prijateljsko razmerje. To je prav tako kakor pri sporih v družinah, ko se člani med seboj ob gotovih prilikah silno napadajo, potem pa se, ko je treba prijeti za skupno interesno delo, takoj zopet sporazumejo.

Najbolj je treba obžalovati, da ni celoten klub takoj spočetka vstopil v vlado in s tem preprečil pogodbe z muslimani. Pogrešno je bilo tudi to, da je sklenil klub glasovati proti ustavi, kar je rodilo nadaljnjo odcepitev od kluba. Mogel bi dati tozadevno seljakom proste roke.

Vsekakor pa je zadovoljivo in znano dejstvo, da bi glasoval klub zemljoradnikov kljub vsemu za ustavo, če bi bila v nevarnosti.

Toliko je trezno razumevanje in pojasnilo onim, ki si na vse mogoče načine razlagajo «Zemljoradnike».

Gospod poslanec Sušnik, pojasnite!

Novomoška «Sedanost» se vedno bolj in bolj uveljavlja kot klerikalni list. Že v zadnji številki smo pribilili njeno lažljivo in hujskačo poročanje, danes pa moramo zabeležiti nov primer časnarske podlosti in pojasnilo moramo zahtevati tudi od Vas, gospod poslanec Sušnik, kakor boste to takoj razumeli, ko preberete notico v 4. številki «Sedanosti», ki se glasi:

Trošarine in davka prosta žganjehka je po prizadevanju naših poslancev gg. Sušnika, Nemanica in tovarišev dovoljena, in sicer družinam 4 članov 3 dni, 8 članov 6 dni in 12 članov 12 dni. To velja tudi za one vinogradnike, ki imajo gostilno, v kolikor porabijo žganje za sebe in svoje rodbinske člane.

Tako se glasi notica «Sedanosti» dobesedno in, gospod poslanec, mi izjavljamo, da je vsa notica grda in podla laž.

Gospod poslanec! Vi pač sami dobro veste, da nimate prav nobene zasluge na doseženi veliki ugodnosti za slovenskega kmetovalca. In enako veste dobro, da so to ugodnosti dosegli edinole naši poslanci.

Vprašamo Vas zato, kako je mogla prinesiti «Sedanost» to vest? Če ste pošteni, o čemer nočemo dvomiti, tedaj ste dolžni to pojasniti. Dolžni pa ste celo več! Namreč, da se čisto jasno in točno izjavite, da niste povzročili notice v «Sedanosti», da jo obsodite, ker kot pošteni smatrate za žaljivo, da bi se moglo tudi samo misliti, da se hočete ponasati s pavovim perjem.

Kot pošteni pa ste končno tudi dolžni se boriti za resnico in izjaviti, kdo da je priboril slovenskemu kmetu davka prosto žganjehku.

Gospod poslanec Sušnik, pričakujemo Vaš odgovor, ker drugače bomo primorani — obsoditi ne samo «Sedanosti» kot lažniv list, temveč zadvojniti tudi o Vaši poštenosti!

Gospod poslanec Sušnik, besedo imate sedaj Vi!

Za zapeljane vojne begunce.

Brezvestna hujskarija raznih demagogov in nasprotnikov naše države je zapeljala mnogo naših fantov, da so pozabili na svojo dolžnost in pobegnili v tujino, kjer so spoznali, da so postali žrtev hujskačev. Da rešijo te nepredvidne državi ter obenem iz sedanje bede, v katero so v marsikaterem oziru zašli čisto po nedolžnem, so podali naši vedno delavni poslanci vojnemu ministru in ministru za zunanje zadeve to-le interpelacijo:

Našemu klubu dobajajo dan na dan prošnje, naj izposlujemo za vojne begunce amnestijo. V prošnjah se navaja, da so vojaki pobegnili v Nemško Avstrijo in druge obmejne države vsled brezvestnega hujskanja proti naši vojski in slikanja naše vojne službe v najtemnejši luči s strani izvestnih ljudi in časopisja. Pisalo in privedovalo se je, da so vojaki, ki pridejo v Macedonijo in Albanijo, v slabšem položaju nego v najhujšem robstvu. Nič čudnega tedaj ni, če so si tako nahujskani mladeniči ustvarili take predsodke in če so pobegli brez vsakega pravega povoda, kar v pisnih na svoje sami zatrjujejo. Ti begunci odkritosrčno obžalujejo nepremišljeno storjeno kaznivo dejanje, izvršeno pod vplivom neodgovorne tuje sugestije, ter prosijo kraljevsko vlado milosti.

Begunci obetajo, da hočejo z veseljem in v polni meri zadostiti svoji vojaški dolžnosti, ako se morejo brez kazni vrniti v svojo domovino.

Dovoljujemo si zato vprašati gospoda ministra: 1.) Ali so mu te razmere znane? 2.) Ali in kaj namerava ukreniti, da se beguncem dovoli povratek in da se jih kazni oprostijo.

V Beogradu, dne 24. junija 1921.

Narodni poslanci: Drotarik, Kirbiš, Kušar, Majcen, Mrmolja, Rajar, Urek, Vošnjak.

Naseljevanje v Macedoniji.

Vsem, ki so se priglasili za naselitev v Macedoniji ali drugih južnih krajih naše države, svetujemo to-le: Nihče naj se ne seli brez sredstev, takorekoč na golo zemljo. Vsakdo naj si pripravi doma barakó, ki se jo more potem zložiti na kraju naselitve. Ves za to potrebni les vzemite s seboj iz Slovenije! Prevoz lesa je na železnicah brezplačen. Na les, obljubljen iz gozdov Macedonije, se ne zanašajte, ker je prevoz iz gozdov predrag! S seboj vzemite tudi vprežno živino in živeža vsaj za nekaj mesecev!

Ivan Mrmolja s. r., narodni poslanec.

Shod v Slovenski Bistrici.

V nedeljo dne 19. junija je bil v Slovenski Bistrici velik shod, na ka-

terem so doživeli naši nasprotniki vsled sijajnega nastopa poslanca Mrmolje strahovit poraz, ki jim bo zvenel še dolgo po ušesih. Prišli so, da bi razbili shod, da bi udušili resnico, toda hčerka Božja, sveta resnica, je vstala zmagovito in razgallala vse laži, vse ogabne neresnice nasprotnikov. In oni, ki so prišli na shod s sovražnim namenom proti nam, so pod vplivom besedi tovariša Mrmolje postali naši in izpregledali protiljudsko delo voditeljev SLS. Tako je bil shod v Slovenski Bistrici obračun z ljudskimi izkorisčevalci in sijajna zmaga naše misli, naših neustrašenih poslancev.

Ze pred začetkom shoda je bil tovariš Mrmolja opozorjen, da agitirajo klerikalci z vso gorečnostjo pri svojih pristaših, naj se shoda naše stranke udeleže v čim večjem številu. Hoteli so pač razbiti shod, da bi udušili resnico. Ker pa je njih nameró izpregledal tovariš Mrmolja, je naročil vsem našim pristašim, naj povsod agitirajo za udeležbo in privedejo na shod čim več nasprotnikov, da spoznajo le-ti vse gnusne laži, ki jih trosijo nasprotniki o naši stranki in naših poslancih.

Pod vodstvom bivšega bistriškega gerenta, Hinka Grila, je tudi v resnici prišlo veliko število klerikalcev. Jasno je bilo, da le-ti niso prišli na shod kot mirni zborovalci, temveč da je bil njih edini namen — razbiti shod.

To se je tudi takoj ob uvodnih besedah poslanca Mrmolje pokazalo. Poslanec je dejal: «Vidi se, da ste prišli na shod vsled hujskanja »Gospodarja« in »Straže«, katere pišeta, kakor da smo mi nekakšne zverine in nekakšen izmeček človeštva, ki ga je treba pobiti.»

Komaj so bile izrečene te besede, že je skočil Gril pokonci in zavlil vse besede, češ: «Dejali ste, da smo mi klerikalci zverine!» Takoj se mu je pridružila neka, očitvidno le za pretep pripravljena trojica, ki je pričela besneti in se zaletavati proti govorniku z besedami: «Kdo je zverina? Preključite besedo! Ven z njim!» itd.

Samo neustrašen nastop poslanca Mrmolje je preprečil, da ni prišlo do pretepa. Na njegovo zahtevo je imenoval predsednik shoda, tovariš Kumar, dva reditelja in duhovó so se pomirili. Tedaj je poizkusil svojo srečo sam Gril. Stavil je na poslanca Mrmolja vprašanje za vprašanjem in trdno upal, da bo spravil s svojimi zvitimi vprašanji govornika v zadrego, ali na vsako vprašanje mu je poslanec Mrmolja tako točno in stvarno odgovoril, da je ljudstvo kar strmelo. In ko so ljudje primerjali govor Mrmolje s pisavo klerikalnih listov o SKS., tedaj so spoznali resnico in se glasno zgražali nad nizkotnostjo tega tiska.

Po štiriurnem govoru poslanca Mrmolje je Gril spoznal, da je njegova blamaža zapečatená in da ga več ne reši nobena stvar. Zato je pobegnil s shoda in namignil svojim pristašim, naj store isto.

Toda vsi so ostali in strmeč poslušali resnico. Tako se je ponovilo v Slovenski Bistrici to, kar ponavljamo vedno in vedno. Pustite vse nasprotnike na naše shode, pustite jim, da slišijo naš glas, ker spoznali bodo potem resnico in obsodili svoje dotedanje voditelje! To, kar se je zgodilo še povsod, se je uresničilo tudi v Slovenski Bistrici.

Gospodu Grilu pa zategadelj tudi naša topla zahvala, ker je poskrbel za tako veliko udeležbo našega shoda.

Pokrajinske vesti.

(Nov uspeh naših poslancev.) Vsled energičnega nastopa tovariša Puelca in naših poslancev bodo kmetovalci in mali obrtniki oproščeni enoodstotnega poslovnega davka. V prihodnji številki bomo prinesli o tej novi pridobitvi naših poslancev obširnejše poročilo.

(Naši župani.) Za župane so bili izvoljeni nadalje naši somišljeniki v tehle občinah: Smarju pri Jelšah, Grušovi pri Mariboru, Senarski pri Ptuj, Spodnjem Portiču, Vranjem, Stojncih pri Ptuj, Olimju, Mavčičah pri Kranju, Catežu ob Savi, Krškem, Studencu pri Krškem, Raki pri Krškem, Tržiču pri Krškem, Boštanju pri Krškem, Tribučah pri Ormožju in Selih pri Zumpkeru.

(Občni zbor krajevnega odbora SKS. za Ljubljano) bo v četrtek dne 14. julija ob osmih zvečer v gostilni ge. Mrakove na Rimeki cesti. Udeležba obvezna!

(Vojaška dolžnost naših državljanov v Ameriki.) Na razna vprašanja onih, ki imajo sinove v Ameriki, ki v Avstriji niso zadostili svoji vojaški dolžnosti, pojasnjujemo: Mladeniči, ki so odšli v Ameriko pred nastopom vojaške obveznosti in ki se niso zglasili za vojaško službo v Avstriji, niso dolžni nadoknaditi v Jugoslaviji v Avstriji zamujene vojaške službe. Če niso postali ameriški državljani, potem pa so dolžni odslužiti orožne vaje, in sicer do 32. leta. Vsi ti se morajo zglasti pri našem konzulatu v Ameriki.

(Dopisnikom.) «Kmetijski list» stoji na stališču, da bodi politični boj dostojen. Zato odklanjamo vse osebne napade, ki niso utemeljeni v političnem življenju nasprotnika. Čisto nemogoče pa nam je približevati, s kom se je spozabila kaka žena, ker to je stvar, ki se tiče samo njene vesti, ne pa javnosti. Kot kristjani se hočemo ravnati po Kristusovemu izreku: «Ne sodite, da ne boste sojeni!» ter pričakujemo, da store tako tudi naši bralci. — Uredništvo «Kmetijskega lista».

(Dopisi.) ki jih danes vsled pomankanja prostora nismo mogli približiti, pridejo prihodnjie na vrsto. Nabirajo prispevke za naš tiskovni sklad, da bo mogel izhajati «Kmetijski list» redno na šestih straneh!

(Pozdrave «Kmetijskemu listu») in njegovim bralcem pošljata iz kmetijske razstave v Leipzigu tovariša inž. Tavčar in Prijatelj.

(Kako lažejo.) Mariborska «Straža» je objavila to-le lažljivo notico: Volitev župana v Sevnici ob Savi. Dne 6. maja so se vršile volitve občinskega odbora v Sevnici. Oddanih je bilo 382 glasov. Od teh je dobila SLS 5 odbornikov, SKS 5, NSS 5, JSDS 5, JDS 4. Dne 16. maja je volil občinski odbor župana in 8 svetovalcev. Za župana je bil izvoljen s 16 glasovi proti 8 glasovom g. Štefan Lamper, ki je javno preklekal vsako strankarstvo in popolnoma izstopil iz SKS. Za podžupana pa je bil izvoljen s 17 glasovi proti 7 glasovom g. Anton Korenc, pri čemur SLS. Tudi svetovalci so večinoma od SLS. Nov župan g. Lamper in podžupan g. Korenc sta zelo priljubljena pri občanih. Samostojnih in demokratov v Posavju sčena ne gre več v klasje. — Z ozirom na to notico nam javlja g. župan Lamper, da je in ostane pristaša naše stranke in da ni nikdar izjavil, da izstopi iz SKS. Izjavil je le, da pri svojem uradovanju ne bo poznal nobenega strankarstva, kar je tudi njegova dolžnost in kar mi popolnoma odobravamo. «Straža» pa je to takoj zavrla, češ novi župan ne pozna več SKS. Tako potvarjajo resnici Fejt je edin naš odgovor.

(«Slovenski gospodar») je v svoji zadnji številki poizkusil z lažjo in zavijanjem oslabiti uspehe naših poslancev. Prihodnjie ga bomo zato temeljito prijeli za njegov jezik, kar nam danes žal vsled nedostajanja prostora ni mogoče storiti.

(Klerikalci za demokrate.) Klerikalci kriče dosledno zelo proti demokratom, ampak v Gornji Radgoni so pa klerikalci volili demokrate proti nam kmetom. Moščanske stranke so se tako vendar enkrat našle v objemu. Vsi naši agitatorji pa si naj zapomnijo ta primer, ker je to nov dokaz za sleparsko politiko klerikalcev.

(Kmetijski pouk po deželi.) Poverjenstvo za kmetijstvo priredi v mesecu juliju predavanja v nastopnih krajih, in sicer: v nedeljo dne 10. julija: v Braslovčah (predava ravnatelj Belle o kmetijstvu), v St. Juriju o Taboru (instr. M. Zupane o živinoreji), v Starem trgu pri Slovenjgradu (vet. Peršuh o živinoreji), v Mali Nedelji (instr. Jos. Zupane o vinogradništvu) in v Zabnici pri Škofji Loki (višji živinorejski nadzornik inž. Zidanšek o živinoreji); v nedeljo dne 17. julija: zjutraj v Sromljah in popoldne v Stari vasi na Bizeljškem (višji vinarski nadzornik Skalič o vinogradništvu in kletarstvu), v Ormošnjicah (višji živinorejski nadzornik inž. Zidanšek o živinoreji), v Gotovljah pri Celju (instr. M. Zupane o živinoreji) in v Mengšu (kmetijski svetnik Rohmann o travništvu in pridelovanju krme).

(Kmetjel) Pohitte v nedeljo dne 10. julija vsi na Prevoje h Kotniku, kjer bo velika narodna veselica v korist Družbe sv. Cirila in Metoda in Jugoslovenske Matice! Začetek ob treh popoldne.

(Iz Notranjih gor.) Pozor kmetje in tudi oblastva! Dne 30. junija okrog polnoči je bil ukraden posestnik Marij Aličevič vol. Dne 2. julija so poizkusili tatovi novo tatvino, in sicer pri posestniku Jakobu Velkovrhu, p. d. Vojski. Odprli so že hlev, toda prepadli jih je hlapec, ki je prišel pravočasno domov. Isti večer

pa se jim je vendar posrečilo ukrasti nekemu revnemu posestniku kravo. O tatovih ni ne duha ne sluha. Prav resno pozivljemo zato višje oblastvo, da opozori orožnike, naj se v prvi vrsti brigajo za tatove in šele, kadar le-te polove, naj obrnejo svojo pozornost na tiste, ki spijejo kako čašo po policijski uri. Opušite lov na muhe in lovite rajt tatove — nesrečo deželci!

(Polhov gradec.) Pri nas je šolski vodja nadučitelj Jovan, ki ima tudi veliko besedo v klerikalnem generalnem štabu. Pred občinskimi volitvami je v družbi Rigarja in Golmajerja obletal vso občino, za šolski pouk se pa ni brigal. Če mu je kdo povedal kako trpko resnico, potem se je pa znašal v šoli nad njegovimi otroki. Tako n. pr. je brcnil meseca aprila neko učenko, ki ni znala naloge in ki ni hotela za kazen držati roke v vodi, s tako silo v levo stran stegna, da se ji je poznal sunek nekaj dni in da ni mogla v šolo. Sedaj, odkar je pri nas ta klerikalni petelin, nazadujejo otroci. Ko je bil tu še prejšnji šolski vodja, g. J. Bozja, ki si je pridobil povsod največje spoštovanje, in je uspevala šola in otroci so se kaj naučili. Ker je bil otrokom dober učitelj, zato so z veseljem zabujali k njemu v šolo. Toda, čeprav je bil gospod Bozja vzoren učitelj, da ga je vse ljubilo, ni mogel ostati pri nas, ker se ni hotel vmešavati v strankarstvo. V interesu šole prosimo višji šolski svet, da pokliče g. Jovana k sebi in ga pouči o nalogah šolskega voditelja. Obenem s poukom pa mu naj tudi dostavi dekret, da je premeščen od nas. Treba pa je to storiti skoraj, kajti svaka sila do vremena!

(V Cerkljici) je bil izvoljen za župana Matija Obreza, vrl pristaša SKS. Izmed občinskih svetovalcev pripadajo štirje naši, dva pa demokratiški stranki. Živela zavedna Cerkljica!

(Iz Starega trga pri Rakeku.) Tipličen primer, kako si znajo naši «demokratariji» (liberalci) pomagati do moči, se je zgodil pri nas ob sestavljanju kandidatne liste za občinsko volitev. Sestavili smo kompromisno listo s liberalci in jo tudi podpisali. Ker smo pa dali neprikljubljeno liberalnega kandidata na zadnje mesto in bi tako propadel, si je pomagal general brez vojakov s tem, da je prepisal na listi imena tako, da je spravil sebe na prvo mesto. Gospod general, enkrat se vam je posrečilo, da ste nas oslepili; drugič pa si sestavite svojo listo lepo sami, če si jo sploh morete. Da, da, radi bi imeli, da bi bili sami generali, mi kmetje pa Vaši vojniki, toda to ne bo šlo več. Tisti časi, ko ste jahali na naših kmetijskih hrbtih, so minili enkrat za vselej!

(Škofja Loka.) V nedeljo dne 17. julija ob treh popoldne bo občinski zbor okrajnega odbora SKS. za Škofjo Loko pri tovarišu J. Zakotniku na škofjeloškem kolodvoru. — Vse krajevne organizacije SKS. v sodnem okraju škofjeloškem vabimo, da se udeleže obónega zbora v velikem številu.

(Ukradena je bila) na planini Jelovci posestniku Janezu Skočiču iz Blejskega Sela krasna triletna kobila, ki je dobila pri premovanju v Leacah prvo darilo. Ukradli so mu jo verižniki ter jo odpeljali na Laško. Pa kriči «Slovenec» proti uredbi o «redu in radu» in se zgraža nad strogimi kaznimi, ki naj zadenejo razne nepridiprave. Mi pa pravimo: Kdor dela in živi pošteno, tisti se ne boji nobene kazni in za njega ni nobena uredba grozna. Mi hočemo za vsako cenó reči, ki se naj doseže, če ne gre z lepa, pa z grda. Ampak živine si ne pustimo krasti!

(V Beli cerkvi pri Novem mestu) je umrl naš zvesti somišljenik in po vsej Dolenjski dobro znani posestnik Franc Majzelj. Rojen v St. Jerneju, je po dovršenih šestih razredih realke v Ljubljani postal Majzelj kmet. Priženj se je na lepo Anderličovo posestvo v Beli cerkvi. S svojo blago soprogo je živel v najsrečnejšem zakonu. Majzelj je bil vzor pridnega in poštenega kmeta. Od rane zore do pozne noči na nogah in na delu, si je pridobil lepo premoženje. Bil je mož korenjak, neupogljiv značaj in skrajno narodnega mišljenja. Zlasti veliko zaslug si je stekel pri obnovljenju vinogradov v svoji občini, kjer je bil tisti čas tudi župan. Z vneto je bodril svoje soobčane na težko delo, jim pomagal in jih podpiral. Zato bo živelo njegovo ime v sreč vseh, ki so ga poznali. Čast njegovega spomina! Počivaj mirno v zemlji, ki si jo tako ljubil!

(Srečni kmetjel) Trboveljska premogokopna družba se zopet pripravljala, da bi napravila iz nekaterih kmetov — beračev. Več kmetom iz vasi Retja nad Hrastnikom hoče vzeti večino posestva in jim pustiti le uboga hiše brez gozdov in polja. Plačati jim hoče po 10.000 kron oral povprečno za gozde, polja in travnike. Če se kmetje s tem ne zadovoljejo, pride cenilna komisija, katero pa kmetje že tako poznajo, da se udajo rajé v božjo voljo. Po tem, kaj naj naredi ubogi kočar s temi par tisočaki, rejni gospodje ne povprašajo. V tem primeru

bi moralo na vsak način poseči naše poverjenstvo vmes in izposlovati pri družbi, da bi pustila kmetijska posestva pri miru, če bi jih pa že vzela, naj bi vzela vse in plačala tako, da bi si mogel kmet z izkupičkom preskrbeti drugo vsaj enako posestvo. Prosimo pa obenem tudi gospode poslance za pomoč.

(Kmeta-domačina uničiti.) To je menda cilj trboveljskega premogokopa, ki dobiva les od drugod po železnici in ga plačuje po 400 K in dražje, kar je itak prav. Prav pa ni, da ga mora domačin pripeljati k premogokopu, kjer mu ga milostno plačajo po dvestopetdeset kron. Na eni strani ukrade delavstvo kmetu vse, kar pridelava, na drugi strani pa odira našega kmeta družba sama tako, da ga mora vzeti vrag ali pa da popusti naš kmet posvetno rabo in zleze pod zemljo nad premog. Kaj bo iz teh kmetov-rudarjev, katerim pobere rudnik posestva in jim pusti hiše, ko zmanjka premoga — to pa Bog ve.

(Zavodnje.) Dne 20. junija smo imeli tu gostijo našega zavednega tovariša, posetnika Franceta Stropnika, p. d. Zaveršnika, z gđc. Micko Smrečnikov. Pri tej priliki so svatje na predlog tovariša starešine Ivana Kneza iz Razborja zložili za tiskovni sklad SKS, 200 kron. — V naši župniji imajo nekatera dekleta takozvano »Dekliško zvezo«. Na sestankih te zveze se uče tudi gospodinjstva, to pa samo zato, da jih lažje vzgoje v zagrizene klerikalne agitatorice. Med drugimi šoujajo tudi dekleta, naj s samostojnimi fanti ne občujejo. No, fantje se tem agitatoricam ne bodo vsiljevali. In tako je šel tudi naš tovariš preko teh devic in si poiskal nevesto iz hiše, kamor ne seže njih agitacija. Novoporočencema želimo obilo sreče. Na mnoga leta!

(Bukovci pri Ptuj.) Podpisana preklicujeva izjava, ki sva jo po nevednosti podpisala na privarovanje klerikalnega agitatorja N., izjavljava, da sva bila in ostaneva zavedna pristajaša SKS, ter svetujeva klerikalcem, naj nikoli več ne poizkušajo iskati pri nama kakršnihkoli podpisov. — V Bukovcih, dne 21. junija 1921. — Franc Bezjak s. r., občinski predstavnik. Matija Kokot s. r., posestnik.

(Dopisunu «Straže» od Sv. Marjete.) «Straža» in «Slovenski gospodar» objavljata v zadnjem času nesramne članke od Sv. Marjete. Nečemo se poniziti, da bi odgovarjali šmarješkemu dopisniku, kajti to brezposelno in brezčastno človeče je podobno že steklemu psu, ki vse oblaja in ogrize, kar mu pride naproti. Le v začetku smo se zgrajžali nad «Stražinimi» in «Gospodarskimi» članki in se čudili, kako moreta uredništvi iti na limance temu propadlemu dopisunu. Danes se pa za te lumparije niti ne zmenimo več. — Najprej je bil napaden ugledni gerent g. Kramberger in označen za krivičnega in nemurja. Pač smešno! Med vojsko pa je veljal za »srbofilo!«! Ispričevalo za Irgolca so lažnivi po svojem okusu zasuli, da so pri volitvah lažje proti SKS, agitirali. Nato so napadli večkrat obče spoštovanega in zelo delavnega učitelja g. V. u. d. o. Prav ničesar drugega ne znaajo, kakor že drugo leto klepetati in lagati o podporah. Vsi poseti in nepristranski Marječani pa dobro vemo, da iz te moke nikoli ne bo kruha, saj je ves «manever» zrastle iz osebnega in političnega sovraštva proti imenovanemu g. učitelju, vsled česar spada samo v koš. — Slednje se je spravilo. «Straža» tudi na našega delavnega organizatorja in vzornega vinogradnika g. Lipovška. V Grušovi poznamo le enega klerikaleca in zlobna laž je, če se trdi, da je dospel dopis v «Stražo» iz Grušove. Imena «krajci pastir», «grušovski Avgust» i. dr. kažejo pač dovolj jasno, kako sirov in nesramen je šmarješki dopisovalec. Kaj se mešate v župansko volitev naše grušovske občine, ki je od župana do zadnjega odbornika v taboru SKS! Če bi bil g. Lipovšek vaš pristaja, bi ga hvalili in izlali — povsod! Če bi soproga g. Lipovška poljubljala vaše «maziljene» roke, bi bila svetnica — svedra. Na koncu naj še povemo, da dobro vemo, kdo je nesramni dopisovnik, ki dela vedno prepis in nemir pri Sv. Marjeti. Kako veselo je bilo pri nas takrat, ko še ni delalo to človeče zgage med nami! Če ne bo miru, tedaj bomo pokazali njega in njegove parčice v taki luči, da bosta smrteli javnost in oblast. Dovolj dolgo smo molčali. Ne držite in ne silite nas, da vas razkrinkamo! — Več Marječanov.

(Križevci.) Z ozirom na naš članek z dne 16. junija o «Gospodarski drugi v Gornji Radgoni», v katerem je bilo rečeno, da je prodajal g. Santel pšenico «Gospodarske zadrage» po 11 in 12 kron in da ga je zaradi tega kaznoval verižniški urad, nam je poslal g. Santel pojasnilo, po katerem ne odgovarjajo naši podatki resnici. G. Santel izjavlja dalje, da je naznanil že sam «Gospodarsko zadrugo» zaradi nerodnosti v njenih trgovskih knjigah in da nam pošlje rade volje v vpogled vse svoje račune, ki jih ima od «Gospodarske zadrage». Pojasnilo g. Santla objavljamo lojalno, ker nečemo nikomur delati krivice, svoje dopisnike

pa ponovno prosimo, naj poročajo samo resnico, ker bi bili sicer prisiljeni opustiti vsako občuznost.

(Grušovo.) Lažnivemu dopisniku «Straže», ki je napisal v njeni 65. številki notico «Lipov Toneček», odgovarja občinski odbor s tem-le: Ko se je bližala v naši občini županska volitev, smo bili vsi odborniki razen enega za to, da si izvolimo našega pristaja, tovariša Lipovška, za župana. Ko smo potem ponudili tovarišu Lipovšku mandat, ga je ta odločno odklonil in izjavil, da ne prevzame županske časti na noben način, ker ima preveliko posla s političnim delom in s svojim gospodarstvom. Prva grda laž «Stražinega» dopisnika je torej, da je Lipovšek hotel postati župan. Druga laž sledi takoj prvi. Laž je, da je Lipovšek volil samega sebe za župana. Nasprotno pa je res, da je predlagal Lipovšek za podžupana tovariša Damiša, za svetovaleca pa tovariša Stergarja in Thalerja. Res je nadalje, da je predlagal tovariš Thaler Lipovška za podžupana in da je tudi to mesto odklonil Lipovšek vsled preobilice političnega in gospodarskega dela. V tretje pa pozivljemo lažnivega dopisnika «Straže», naj dokaže svojo tretjo laž, češ da je Lipovšek dejal Grušovčanom, da so osli in tepci. Če tega ne dokaže, potem je najgriši lažnik v vsej župniji. «Vinkeladvokat», obrekovalec in postopač brez službe, na delo, da Te ne prehit tovariš Lipovšek z nerodnim dokazom, kdo je imenoval Grušovčane falote! — Občinski odbor v Grušovi.

(Solske prireditve v Murski Soboti.) V proslavo praznika sv. Cirila in Metoda je priredila Solska mladina dne 24. maja v prostorih g. Dittricha čarobno pravilnično igro «Prstano». Dne 11. junija pa je prav tam igrala mladina tukajšnje meščanske šole ljudsko igro «Skrb in smrt». Pri obeh prireditvah je bila dvorana napolnjena do zadnjega kotička — znamenje, da so se otroške prireditve našim Prekmurcem zelo prikupile. Vse uloge teh ne prelahkih iger so bile rešene v zadovoljnost vseh poslušalcev. V govoru kakor pri petju so otroci besede čisto izgovarjali. Ubrano in dovršeno petje je napravilo na obiskovalce globok vtisk. Oko marsikaterega našega človeka je postalo solzno, ko je ta nadebna mladina iz vsega grla odpelala himni «Lepa naša domovina» in «Hej Slovani»; zelo so ugajali tudi «Mladi vojaki». Led se prebija, mlada sveža generacija vstaja, treba nam je iz naših central samo še večje moralne podpore, ne pa, da se nam mečejo samo polena pod noge, in tedaj bo sedaj še močno madžaronstvo kaj hitro postalo le še — spomin. Vsa čast in hvala našemu vrlému prečkamskemu učitelstvu, ki ima v teh posebnih prekmurskih razmerah težko, iniciativno in požrtvovalno, a za to zelo hvaležno delo.

(Iz Prekmurja.) Nek «prekmurski kmetovalec» jo je pogodil v svojem članku, priobčenem v št. 23. «Kmetijskega lista». Vidi se, da se je Prekmurje zdrnilo iz svoje letargije in da napreduje z ostalim svetom. Da na zaslugi tega ne participirajo kmetijski strokovnjaki, ki so v Prekmurju, to je jasno. Ne morda zato, ker edino govore, dosti pišejo, a malo delajo, marveč zato, ker so kot «pofarbane vrane» podlegli v civiliziranju s sotovaršili «črno-ali-belovranskimi» in ker tako sploh niso mogli priti do udeleževanja. Pomilovanja vredni siromaki! No, morda se pa izboljšali njih položaj in morda se jim omogoči praktično delovanje, ko zapuste Prekmurje njim najbolj nevarne strokovne «bele vrane», da o srakah ne govorimo. Zaloval za njimi gotovo ne bo nihče, najmanj seveda tu ostali strokovnjaki, pa če ponese še tako velik nimbus slave s seboj. Kolikor so pa med tem že odrinili v prečanstvo, jim želimo le srečno pot in jim kličemo v slovo: Omne nimium nocet...!

Politične vesti.

(Sprejem ustave.) Po sedmih mesecih neumornega dela je izvršila ustavotvorna skupščina svojo nalogo in dala narodu — ustavo. Na Vidov dan je bila sprejeta ustava, na dan naše največje narodne nesreče je bil položen temelj naši zmagi, to je naši državi. Vidov dan je postal na ta način vesel praznik in s ponosom beležimo, da je to zasluga tudi naših poslancev, ki so dovršili tako veliko delo naše svobode, za katero je bilo doprinešenih toliko žrtv in prelite toliko krvi. Slava jim!

(Zgodovinska seja ustavotvorne skupščine.) Na kateri je bila sprejeta ustava, je bila dne 28. junija, to je na Vidov dan. Za sejo je vladalo povsod veliko zanimanje. Vse zbornične galerije so bile natičeno polne in vročina nervoznost je vladala vsepovsod. Zbornico samo je naravnost oblegalo številno občinstvo, ki si ni moglo priložiti vstopnic k seji. — Ob desetih so prišli prvi poslanci v zbornico. Naši poslanci so prišli z

zelenimi bršljinovimi vejicami v gumbnicah, kar je vzbudilo splošno pozornost. Po otvoritvi seje je na kratko govoril minister za konstitucijo dr. Trifković, na kar so podali predstavniki raznih klubov svoje izjave.

(Izjave strank.) Za zemljoradnike je izjavil poslanec Lazič, da bodo le-ti glasovali proti ustavi, ker ni vlada ugodila njih minimalnim zahtevam. Socialni demokratje so izjavili, da bodo glasovali iz strankarskih ozirov proti ustavi, da pa hočejo braniti z vsemi silami državno edinstvo. Tudi narodni socialisti so izjavili, da bodo glasovali, proti ustavi, da pa so pripravljani braniti državo tudi s krvjo proti vsem njenim notranjim in zunanjim sovražnikom. Enako izjavo so podali republikanci.

(Glasovanje.) Nato se je vršilo glasovanje. Vsak poslanec je moral vstati in glasno povedati, ali je «za» ustavo ali «proti» ustavi. Ko je bilo glasovanje dovršeno in skrutinji končan, je ugotovil predsednik zbornice, dr. Ribar, da je glasovalo o ustavi 258 poslancev, in sicer 223 za ustavo in 35 proti ustavi, vsled česar je ustava sprejeta. — Nepopisen vihar odobravanja je zaoril nato po dvorani, ki se kar ni hotel poleči. Šele po daljšem času je mogel zopet povzeti besedo predsednik zbornice, dr. Ribar, ki je imel potem lep in globoko občuten patriotski govor. Nato se je določil še dnevni red prihodnje seje, ki je obsegel zaprisego prestolonaslednika in poslancev na ustavo. S tem je bila zaključena zgodovinska seja ustavotvorne skupščine.

(Pri najvažnejšem delu ustavotvorne skupščine.) pri sprejemu ustave, pa so manjkali poleg komunistov tudi naši klerikalci. Ker je bilo proti koncu meseca, so sicer prišli v Beograd po dijete za svoje brezdelje, toda namesto v zbornico so se podali na galerijo med poslušalce. Tako izpolnjujejo klerikalci svoje poslanske dolžnosti, kar je treba pibiti! Radičevci, komunisti in naši klerikalci, torej ta triperesna deteljica, je manjkala v skupščini tedaj, ko je šlo za največje koristi ljudstva. Volilci, zapomnite si to!

(Prisega regenta.) V zmislu določil ustave mora prisesti regent tekem 24 ur po sprejetju ustave na ustavo. To se je zgodilo dne 29. junija ob enajstih na seji ustavotvorne skupščine. Za ta historični dogodek je vladalo velikansko zanimanje. Pred skupščino je stalo na tisoče ljudi, za katere ni bilo več prostora v skupščini. Ves Beograd je bil v zastavah, povsod praznično nastrojeno. Točno ob enajstih je naznal strel iz topa regentov prihod. Regenta je pozdravil prvi vstopu v skupščino predsednik dr. Ribar. Nato je položil regent to-le prisego: «V imenu Njegovega Velikanstva kralja Petra I. prisegam pred Bogom, vsemogočnim, da bom varoval neoskrnjeno ustavo, da bom po njej in po zakonih vladal, da bom čuval edinstvo naroda, neodvisnost države in celino državne oblasti ter da bom v vsem svojem početju in dejanju imel pred očmi dobro naroda. Tako mi Gospod Bog pomagaj! Amen!»

(Nato so položili poslanci) tako-le prisego: «Prisegam pred Bogom vsemogočnim in pred vsem, kar mi je po zakonu najsvetejše in na tem svetu najmilejše, da se hočem pri svojem poslanskem delovanju ravnati po ustavi, da hočem imeti dobro kralja, naroda in edinstvo države po svoji vesti in po svojem znanju vedno pred očmi.» Prisegli so vsi navzočni poslanci, med njimi tudi naši klerikalci. Toliko so kričali proti ustavi, sedaj pa prisegajo na njo. Vedno enaki so v svoji dvojnosti!

(Atentat na regenta.) Ko se je vračal regent v spremstvu predsednika vlade g. Pašića po prisegi na dvor, je vrgel neki komunist s hiše ministrstva za javna dela, ki se šele gradi, bombo. Bomba, ki je udarila ob gornji konec nekega brzozavnega droga in se razletela v zraku, je ranila 11 ljudi, nekemu dijaku je izbila oko. Prestolonaslednik je ostal hvala Bogu nepoškodovan. Ob eksploziji bombe se je ozrl prestolonaslednik v zrak, nato pa hladno nadaljeval svojo pot. Občinstvu, ki ga je navdušeno pozdravljalo, je prestolonaslednik regent pristrčno odzdravljaj, kakor da se ne bi ničesar pripetilo. Nato je točno po programu pregledal čete, kar je izpadlo nad vse sijajno. Ranjence, izmed katerih jih je bilo sedem tako poškodovanih, da so jih

morali prepeljati v bolnico, je obiskal takoj po pregledu čet prestolonaslednik ter se z njimi prijazno razgovarjal.

(Atentator) je poizkušal po atentatu pobegniti, toda razjarjeno ljudstvo in redarji so ga skoraj ujeli in občinstvo bi ga lincalo, če ga ne bi rešila policija. Pri njem so našli še tri bombe in revolver. Atentator se piše Spasoje Stejić in je Srb, rodom iz Turške Kaniže. Bil je svoj čas v ruski boljševiški armadi ter je strasten komunist.

(Preiskava glede atentata) je dognala, da je bil zasnovan umor regenta Aleksandra na Dunaju. Na atentatu so bili udeleženi tudi komunistični poslanci iz naše države. Tri osumljene komunistične poslance je izročila zbornica zato sodišču. Sedaj preiščujejo že vsi trije v ječi svoj zločinski naklep. Preiskava je nadalje dognala, da so hoteli komunisti izvršiti še vse polno drugih atentatov, nato pa proglasiti revolucijo in svojo sovjetsko neumnost. Vsled novih razkritij so prijeli še kakih 40 ljudi, kateri vsi so silno kompromitirani. S tem atentatom so komunisti ponovno dokazali, da je obznana upravičena. In s takimi ljudmi se družijo naši klerikalci! V lepo družbo so zašli!

(Vsi Jugoslovani) brez razlike strankarske pripadnosti obsojajo atentat ter hvalijo Boga, da nam je obvaroval prestolonaslednika, ki se je znal s svojo prijaznostjo, s svojim delom in s svojim rodoljubjem pridobiti ljubezen nas vseh. Da bi ga nam ohranil Vsegamogočni še dolgo vrsto let v slavo države in v dobro naroda!

(Zaradi atentata na prestolonaslednika.) ki je bil zasnovan na Dunaju, je poslala naša vlada ostro noto avstrijski vladi, v kateri zahteva najstrožjo preiskavo in izročitev vseh krivcev. Prav tako! Tej gadjji zalegi je treba vsekakor narediti konec!

(Ker se je ponesrečil atentat.) so se odredile zahvalne molitve po vseh cerkvah.

(Dvorno večerje) je priredil prestolonaslednik Aleksander na dan svoje prisega na ustavo na čast predsedništva skupščine, vlade in parlamentarnih klubov. Na večerjo je bilo povabljenih 32 oseb, in sicer predsedništvo skupščine, ministri in predsedniki klubov. Izmed poslancev SKS. so se udeležili večerje tovariši Pucelj kot minister, Urek kot podpredsednik skupščine in Rajar kot predsednik kluba. Regent, ki je bil navzoč v civilni obleki, se je zelo animal za naše slovenske razmere, o katerih je jako dobro poučen. Dne 30. junija ob pol desetih zvečer pa je priredil prestolonaslednik za vse poslance, ki so prisostvovali njegovim zaprilegi, družabni večer v častniškem domu, ki so se ga udeležili tudi vsi poslanci SKS. Regent je govoril z vsakim izmed njih in znova dokazal svojo globoko ljubezen do naroda. Po oficialnem delu večera so priredili častniki kolo, ki so ga plešali vsi poslanci in na koncu tudi regent sam.

(Ustavotvorna skupščina.) ki se je izpremenila v zakonodajno skupščino, je odgodena do dne 20. avgusta. Ustavni odbor pa je izpremenjen v zakonodajni odbor, kar je velikega pomena za vse ljudstvo, kajti sledi bo mogla izdati vlada vse naredbe le preko tega odbora. Tako je z ustavo končan dosedanj absolutizem ministrov. Zato še enkrat: Zivela ustava!

(Nova ustava) bo na predlog tovariša Vošnjaka prevedena na vse evropske jezike, da se bo tako podal dokaz, da je naša ustava ena najmodernejših ustav. To stoji in tuji listi so to tudi priznali, čeprav laže «Slovenec», da je naša ustava najslabša. Je pač gotovo ni niti prebral!

(Na Italijanskem) je zopet vladna kriza. Fašisti in drugi nacionalisti bi namreč radi še več pobasali, kakor so že v Rapallu. Ker tega pametni Giolitti noče storiti, zato so mu napovedali boj. Prej ali slej pa bo vendar zopet prišel na krmilo Golitti, ki je gotovo med prvimi državnikovi v Italiji.

(Grki) so doživeli v Mali Aziji nove poraze. Kakor vse kaže, bodo morali izprazniti Malo Azijo.

Delničarjem „Ekonom“.

Kakor je bilo v «Kmetijskem listu» že večkrat razglašeno, se je preosnovala delniška družba «Ekonom»

v zadrugo. Zaradi tega, ker je prenehala delniška družba, lahko dvigne delničarji svoje delnice. Ker pa se je delniška družba pravzaprav samo preosnovala v zadrugo in obstoj spričo tega «Ekonom» še vedno, saj je pozvalo vse delničarje, da postanejo člani zadruge. Ker mora podpisati vsak član zadruge pristopnico, zato so se poslale te-te vsem krajevnim organizacijam, da jih predložijo delničarjem v podpis. Da se ne začne vsa zadeva v neskončnost, je sklenil pripravljati odbor podpisovanja pristopnic, oziroma prenašanje delnic, z dne 31. julija t. l. zaključiti. Pozivljemo vsled tega vse krajevne organizacije in vse zaupnike, katerim so bile poslane pristopnice, naj jih predložijo do dne 31. julija posameznim delničarjem v podpis, nato pa naj jih takoj pošljejo «Ekonomu», osrednji gospodarski zadrugi v Ljubljani, Sodna ulica št. 3.

Oni delničarji, ki ne bi do dne 31. julija prenesli svojih delnic na zadrugo ali ki jih ne bi dvignili, se bodo smatrali po tem roku za člane zadruge, njih delnice na se bodo prenesle na zadrugo deleže.

IVAN SKARJA:

Draginja.

(Dalje.)

K točki 2.)

Spredej je bilo že omenjeno, da žive iz donosa vse narodne produkcije ne samo osebe, ki so neposredno udeležene pri tem produkcijskem procesu, ampak tudi take osebe, ki so s produkcijo stvarnih dober v oddaljenosti zvezi, n. pr. osebe, ki ji ustvarjajo znanstveni ali pravno ali moralno podlago, preprečujejo zunanje motenje ali zagotavljajo uspeh produkcije ali pospešujejo porazdeljevanje produciranih dober itd. Čim večji je delež, ki pripade tem fizičnim in pravnim osebam ob sicer enakih produkcijskih pogojih iz donosa vse narodne produkcije, tem večja je cena produktom v celoti, torej tem večja je draginja.

V prvi vrsti je takaj omeniti državo, kolikor ni sama podjetnik, in občine različnih stopenj (krajevne občine, okraje, dežele).

Da zamorejo država in občine izvrševati svoje naloge (skrb za red in mir v vzdrževanju vojske, solstvo, sodstvo, zdravstvo, dobrodelstvo itd.), potrebujejo dohodke. Bili so časi, ko so države vse svoje izdatke mogle kriti iz lastnih dohodkov (finančni domačiji), n. pr. iz zemljiških posestev, rudniških pravic, kovanja denarja itd. Dandanes so taki lastni dohodki držav prav nezadostni, da si sicer nekaj držav, v katerih so dohodki te vrste precejšnji. V to vrsto držav spada tudi kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev, ki ima precejšnja posestva, zlasti gozdove in rudnike! Vendar tudi pri nas dohodki te vrste niti od daleč ne zadostajo za pokrivanje izdatkov, zvezanih z izvrševanjem državnih nalog, mnogo teh posestev je celo pasivnih, temveč mora država tudi pri nas jemati sredstva za izvrševanje svojih nalog v prvi vrsti iz žepov svojih državljanov v obliki davkov in pristojbin. Od vrednosti vsakoletne produkcije vzame dobičen del država, da more plačati svoje uslužbenec, pokriti svoje stvarne izdatke ter obrestovati in amortizirati svoje dolgeve. Trajno zamore zajemati država samo iz dohodkov svojih državljanov in ne iz njih glavnice, ker bi sicer sezonsoma izerpala glavnice državljanov in s tem tudi uničila produkcijo.

(Dalje prihodnje.)

Gospodarstvo in gospodinjstvo.

(Nakupovanje plemenske goved v Sloveniji.) Po naročilu kmetijskega ministrstva v Beogradu se bo v drugi polovici meseca julija in v mesecu avgusta t. l. nakupovala plemenska živina za Crno goro po posebni komisiji. Nakupovale se bodo do pet let stare krave, nad eno leto stare telice in bikvi v starosti od enoga leta do dveh let. Kupovala se bo izključno le živina enobarvni pasem, t. j. sive, pšenične in belv barve. V svrhu lažjega nakupa se bodo vsili plemenski sejmi v teh-le krajih: na Grosupljem, v Veliki Loki, Veliki Laščah, Stični, St. Juriju ob južni železnici, Laškem, Brezicah, Sevnici, Slovenjgradu in Slovenski Bistrici. Dnevi teh sejmov se bodo naznanili pravčasno. Zvirnoorejci, ki imajo odveč označene plemenske živine, naj jo predstavijo nakupovalni komisiji na teh sejmih. Kraji, ki imajo nadprodukcijo zgoraj opisane živine in v katerih bi se lahko računalo na nakup vsaj 30 glav, se lahko po pristojni občini ali živino(biko)rejski zadrugi prijavijo na poverjenstvo za kmetijsko v Ljubljani.

(Nove takse.) Za analizo semen so določene posebne takse, in sicer za analizo: a) deteljine, lana, repice, cereali, prosa, jabolčastega sadja in solnčnice 4 din.; b) vseh vrst trav za umetne travnike, dalje koruze, repce, krompirje in tojaka 6 din.; c) gozdnih semen igličastega drevja, bukev, hrastov, brez, javorja in koščicastega drevja 10 din. — Dovoljenje, da se sme prosto uvoziti iz tujemstva selitveno pohištvo, velja 5 din. — Za prošnje, s katerimi se prosi za povračilo preveč ali nepravilno zaračunanih pristojbin, se more za vsako deklaracijo razen navadne takse za vlogo plačati še takso 2 din. — Za dovoljenje, da se procentu tobaka da posojilo iz državne blagajne 5 din. — Za pritožbe proti komisiji za odkup tobaka 10 din. — Za dovoljenje prevoza monopolnih predmetov skozi našo državo: a) v množinah pod 1000 kg 5 din., b) preko 1000 kg še za vsako tono po 1 din.

(Zvišana moshina na savskem mostu pri Sevnici.) Ta mostnina znaša sedaj: za osebo 20 v, za malo nevpredno živino 60 v, za enovprežen voz s spremljevalcem 80 v, za dvovprežen voz s spremljevalcem 1 K 40 v, za štrikolesen ročni voz s spremljevalcem 40 v, za dvokolesen ročni voz s spremljevalcem 20 v, za kolo s spremljevalcem 20 v, za motorno kolo s spremljevalcem 60 v, za osebni avtomobil s spremljevalcem 3 K. Ta tarifa velja do dne 25. novembra 1923.

(Efektna loterija v korist «Sokolskega doma» v Novem mestu.) Srečka te

loterije stane 1 dinar. Nekateri dobitki so razstavljeni v izložbi trgovine g. A. Magdičeve v Ljubljani. Zrebanje bo nepreklicno dne 23. julija t. l. Glavni dobitki znašajo 60.000 kron.

(Znižanje mesnih cen v Osijeku.) Osješki urad za določevanje cen je znižal cene mesu in masti ter jih določil za kilogram tako-le: govedjini, prednji del 20 K, zadnji del 24 K, teletini 24 K, svinjini 28 K, masti 40 K, suhi slanini 40 K, sveži slanini 38 K. Te cene veljajo izza dne 25. junija. Prestopki se bodo kaznovali z globo do 20.000 K in z zaporom do šest mesecev, v ponovnih primerih pa tudi z izgubo obrtne pravice.

(III. poročilo «Hmeljarskega društva za Slovenijo» o rasti hmelja.) Zalec (Savinska dolina), koncem meseca junija 1921. Šele zadnje dni meseca junija je nastalo dolgo zaželjeno poletno vreme, katerega je hmeljska rastlina tako zelo potrebna. Obče se lahko reče, da se je upanje na dobro letino zmanjšalo; pridelali bomo sicer več hmelja kakor lansko leto, toda ne mnogo več, dasi se je ploskev, s hmeljem zasajena, nekoliko povečala. Rastlina je zdrava in brez mréasa, vendar je videti nekako bolj vitka in njen pogled se je nekoliko izpremenil. Toplo vreme in nekaj mokrote bi zopet pomagala rastlini. Kupčija je popolnoma uknjena. Za neprodane ostanke se nihče ne zanima. — Društveno vodstvo.

(Hmelj.) Zatec, dne 25. junija 1921. Pri mirnem, a čvrstem razpelo-

ženju se je ta teden nekaj malega prodalo po 2050 do 2200 š. K. za 50 kg. Minuli teden se je odlikoval po hladnem vremenu; vsled tega je rastlina sicer nekoliko zaostala v rasti, kar se vendar na nji ne vidi. Listi so se sicer nekoliko skrčili, kar pa bo toplo vreme zopet popravilo. Vidi se mnogo lepih, zelenih panog — tu in tam tudi že cvetni popki, ki se vendar vsled hladnega vremena ne morejo dalje razvijati. Toplo vreme je tako njim, kakor tudi slabotnim nasadom, katerih je v posameznih okoliših precejšnje število, nujno potrebno. V nekaterih nizkih legah, kjer je še precej ušvih nasadov, so škropljenje nadaljuje; vendar je upati, da hmeljska už ne bo povzročila večje škode. («Saazer Hopfen- und Brauer-Zeitung».)

(Dojg Madžarske) znaša ogromno vsoto 123 tisoč milijonov madžarskih kron. Kdo ga bo plačal?

(Bogastvo Nemčije.) Leta 1913. so znašale delniške glavnice vseh nemških družb le 17 milijard mark. Do leta 1920. se je zvišal ta kapital na 30 milijard; tekom lanskega leta pa je narasel zopet za pet milijard, tako da preseza danes že 35 milijard mark.

(Žitni trg v Švici.) Padanje cen na svetovnem žitnem trgu vsled povoljnih izgledov žetve se opaža tudi v Švici. Spriče cenениh ponudb iz inozemstva je prodaja domačega žita slaba. Ministertvo za prehrano je tudi za letošnji žetev določilo najnižje cene, in sicer pšenici 60 švic. frankov in rži 55 švic. frankov za 100 kilogramov. Švica na-

merava nakupiti večje količine pšenice v Bolgarski.

Obrtnik.

Obrtniške vesti.

(Klerikalna ljubezen do obrtnikov.) Dne 29. marca so imeli klerikalci shod v «Orlovski» dvorani v Smihelu pri Novem mestu. G. kaplan je divjal s kolesom od vasi do vasi in vabil ljudi skupaj, toda privabil jih je samo 22 in to v občini, ki šteje nad 10.000 prebivalcev. Na tistem shodu so med drugim tudi sklenili, da se ne sme pri občinski volitvi kandidirati nobenega obrtnika. Lovijo in vabijo obrtnike pač k sebi, kandidirati pa jih nočejo. To je že stara klerikalna poštenost! Obrtniki, bodi Vam to nov dokaz, da za Vas ni mesta v klerikalni stranki!

Izjava.*

«Slovenski gospodar» z dne 12. maja t. l. je pisal pod naslovom «Dr. Korošec Ureku» tudi o moji osebi sledečo: «Urek laže in mi podtika kupčijo z jajci, a vsa poštena javnost ve, da * Za vsebino te izjave je uredništvo odgovorno le toliko, kolikor določa zakon.

nikdar trgoval nisem, ne direktno in ne indirektno.

Z jajci je pač trgoval neki Anton Korošec, trgovec iz Gornje Radgoni; a celo naše Mursko polje, moja ožja domovina, dobro ve, da ta mož ni moj sorodnik in da ni naš pristaš.

Ta članek je podpisal dr. Anton Korošec.

K temu članku naj pripomnim to-le: Trgovec sem že čez 20 let in imam pravico jajca nakupovati in prodajati, ne da bi imel kdo pravico se nad tem izpodtikati in najmanj še velespoštovani g. dr. Korošec.

Čudim se pa g. drju. Korošcu, ker trdi, da sem trgoval z jajci med vojno, oziroma po vojni, kar je iz časniških člankov razvidno, ker to ni res. Ves čas vojne sem bil pri vojaki, leta 1918. in 1919. pa sem imel vsled pomankanja blaga svojo trgovino zaprto. Ponosem sem, da me ne prištevate k svoji Judeževi stranki, kakor tudi, da nisem z Vami v sorodstvu, ker bi se, milo rečeno, takšne «Zlahte» pred vsem svetom sramoval.

Ker ste pa vrgli v svet namenoma in dobro premišljeno moje osebo in kupčijo z jajci ter me označili kakor trgovsko propalico vojne morale, da bi s tem zavijanjem omadeževali moje pošteno trgovsko ime, Vam javno očitam, da ste namenoma o moji osebi in moji trgovini lagali.

V Gornji Radgoni, dne 25. junija 1921.

Anton Korošec s. s.

Kapital: K 20.000.000

SLOVENSKA ESKOMPTNA BANKA

Rezerve okrog K 6.000.000

INTERESNA SKUPNOST S HRVATSKO ESKOMPTNO BANKO IN SRBSKO BANKO V ZAGREBU

LJUBLJANA, ŠELENBURGOVA ULICA ŠT. 1

IZVRŠUJE VSE BANČNE TRANSAKCIJE

NAJKULANTNEJE

DENARNE VLOGE — NAKUP IN PRODAJA EFEKTOV, DEVIZ, VALUT — ESKOMPT MENIC, TERJATEV, FAKTUR — AKREDITIVI — BORZA

Žepne, stenske, nihalne, kuhinjske ure, budiljke, zlatnino in srebrnino

kupite najceneje pri trvdki

Ivan Pakiž

v Ljubljani, Stari trg št. 20.

Ržene rožičke, suhe, čiste, ku- kilogram. Prav tako kupujem tudi lipovo cvetje, bezgove cvetje, taušentroža, korenine velike norice, arniko, juhe gobe (jurčke), lepo bele, in druge. Kdor se zanima za to, naj mi piše dopisnico. — Rudolf Cotič na Vrhniki.

Trgovina z železnino

Erjavec & Turk

„pri zlati lopati“

v LJUBLJANI, Valvazorjev trg št. 7

nasproti kršanske cerkve (prej Hammer-

schmidt-Mühleisen).

Zaloga cementa in karbida.

Mlinarji! Ali že veste, da dobite najboljša

mlinska sita

vseh vrst in števil kakor tudi

mlinske kamene

najceneje pri J. DOLNARJU na Svetju

pri Medvodah?

V Novem mestu na Glavnem trgu

se proda hiša

s velikim dvoriščem, lepimi stanovanji, pritliklinami, kopalno sobo, hlevi, remi-

so itd. ter posebno pripravna za gostilno,

trgovino ali obrt.

Prodasta se tudi šupa v mestu in trav-

nik tik mesta. — Pojasnila daje lastnica

Ana Slano v Gradišču pri St. Jerneju

na Dolenjakem.

Primešaj krmil Mastin!

V smislu odloka deželne vlade za Kranjako v Ljubljani s dne 18. julija 1899., št. 10.595,

ki mi ga je mestni magistrat ljubljanski iz-

poročil dne 28. julija 1899., št. 25.255, smejo

dietetično sredstvo Mastin, redilni prašek za prasice in za vsako živino, lekarnarji,

trgovci, drogiisti in kramarji prosto prodajati. Mastin je kot prosti obrtni predmet oglašen.

V Ljubljani, dne 3. avgusta 1900., mag. opr. št. 28.561. — Ako Mastina v lekarnah in trgovinah ne dobite, ga naročite po pošti.

5 zavojev Mastina stane 60 kron in se jih pošlje poštne prosto na dom.

Mazilo zoper garje (naftol-mazilo) uniči pri ljudeh garje, lišaj, arbecico, kožne bo-

lezni in izpuščaje; pri šivini uniči garje. Lonček tega mazila velja po pošti 15 kron.

Lekarnar Trnkoci v Ljubljani (Slovenija) sraven rotovža.

Služkinja, 20 do 22 let stara, spo-

sebna za vsa hišna dela, se sprejme takoj. Mesečna plača 250 K. Zglasiti se je osebno v Ljubljani pri

upravi „Kmetijskega lista“ (Kongresni

trg št. 9).

Za sedanjo setev

priporočam ajdo, koruzo, gra-

horo in rdečo deteljo.

Fran Pogačnik

v Ljubljani, Dunajska cesta št. 36.

Lepo posestvo

je zelo poceni na prodaj.

Oddaljeno je eno uro od Gornje Rad-

gone, ima krasno lego ter obstoji iz gos-

poske hiše, vinarje, približno tresh ora-

lov vinograda, tresh oralov njiv, tresh oralov

gozda in tresh oralov sadonosnika. Več

pove gostilničar Albert Horvat v Gorn-

nji Radgoni.

Kupujemo suhe gobe

ter priporočamo vsakovratna

semena za poletje in jesen

Sever & Komp.

v Ljubljani, Wolfova ulica št. 12.

Proda se bencin-motor

6 H. P.

stoječ na vozu s cirkularno žago, pri-

praven tudi za poljska dela.

Pojasnila daje A. Drame v Ljubljani,

Zabjak št. 2/II.

Suhe jevševne hlode

kupi

predilnica Anton Šinkovec

na Grosupljem.

LANIŠČE

godeno in negodeno, kupi v vsaki množini

Mehanična vrvarna, terilnica in predilnica

Anton Šinkovec, Kranj-Grosuplje.

= Ponudbe je nasloviti na tovarno na Grosupljem. =

Tkalci platna!

Vsako vrsto lanene preje

dobite v poljubnih množinah pri

Mehanični vrvarni, terilnici in predilnici

Anton Šinkovec, Kranj-Grosuplje.

Vprašanja je nasloviti na tovarno na Grosupljem.

Edina razprodaja vseh vrst specialnega

mavca (gipsa)

za vso kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev tvornice Stanz, Kindberg, Sem-

mering, Schottwien, Puchberg, Ausseewiese i. dr. nudi po najnižji ceni iz svojih

zalog v Ljubljani, Osijeku, Novem Sadu in Zemung KOSTA NOVAKOVIČ, vele-

trgovina mavca v LJUBLJANI, Židovska ulica št. 1.

Delniška tiskarna, d. d. v Ljubljani

Miklošičeva cesta št. 16

se priporoča za naročila vizitk, trgovskih

pisem in kuvert ter vseh vrst tiskovin.

Menjalnica

Slovenske eskomptne banke

Ljubljana

nasproti glavnega kolodvora

kupuje in prodaja devize in valute po naj-

ugodnejših dnevni cenah; sprejema vloge

na hranilne knjižice in na tekoči račun ter

jih obrestuje po najugodnejših pogojih;

ima poseben borzni oddelek.

Telefon int. št. 3

ŠTAMPILJE

GRAVEUR

ANT. ČERNE

LJUBLJANA

DVORNI TRG 1

Velika zaloga gumijevih trakov za cepljenje trt.

Po najnižjih dnevni cenah jih nudi na drobno in na debelo

M. Kuštrin v Ljubljani, Dunajska cesta

št. 20, telefon št. 470.

Podružnica v Mariboru, Jurčičeva ulica št. 9.

Za trgovce poseben popust.

Vplačana delniška glavica

K 30.000.000.—

SLOVENSKA BANKA

LJUBLJANA, Krekov trg št. 10, nasproti „Mestnega doma“.

Obrestuje najugodnejše vloge na knjižice in v tekočem računu.

Izvršuje vse bančne posle najkulantneje.

Telefon št. 507.

Čekovni račun 12.205.

Natisnila Delniška tiskarna, d. d. v Ljubljani.

Urednik: Jakob Kušar.